

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๕๕

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

ศาลล้มละลายกลางส่งคำร้องของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) รวม ๒ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕

คำร้องที่หนึ่ง เป็นคำร้องในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ เนื่องจากบริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ลูกสถาบันการเงินลดวงเงินสินเชื่อ และมีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะมีสินทรัพย์ไม่พอกับหนี้สิน โดยมีหนี้สินเป็นจำนวนแน่นอนไม่ต่ำกว่า ๖,๘๐๕,๘๗๕,๘๐๘.๕๒ บาท เป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หากถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลายจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้้น้อยกว่าที่จะให้ลูกหนี้ได้รับการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้เห็นว่ามิใช่ช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้จึงยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยตั้งบริษัท ไรมอน แลนด์ แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผน

ก่อนที่ศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน นายบุญหลง นรจิตต์ และเจ้าหนี้อื่นรวม ๓๕ ราย ผู้ร้อง ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของบริษัท ไรมอน แลนด์ ฯ ได้ยื่นคำร้องว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๕๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ นั้นขัดด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ ดังนั้น จึงขอให้ศาลล้มละลายกลางส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้เหตุผลว่า

มาตรา ๕๐/๕๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย มีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ เพราะเป็นการเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้ตามอำเภอใจ โดยไม่สุจริต โดยไม่เป็นธรรม หรือโดยดุลยพินิจที่ไม่ชอบ โดยที่

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๕๕

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลล้มละลายกลางส่งคำโต้แย้งของเจ้าหนี้จำนวน ๓๕ ราย และเจ้าหนี้รายที่ ๑๕ ในคดีล้มละลาย หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และ มาตรา ๕๐/๕๘ และพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริง

๑. นายบุญลอง นรจิตต์ และเจ้าหนี้รวม ๓๕ ราย ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้บริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ได้คัดค้านแผนฟื้นฟูกิจการของบริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) และเห็นว่าศาลล้มละลายกลางไม่ควรให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าว และยังยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

๑.๑ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และ มาตรา ๕๐/๕๘ มีข้อความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๘ เพราะเป็นการเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้ตามอำเภอใจ โดยไม่สุจริต โดยไม่เป็นธรรม หรือโดยดุลยพินิจที่ไม่ชอบ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่อาจใช้ดุลยพินิจแก้ไขได้ตามความเหมาะสมหรือตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้ข้างน้อยที่มีจำนวนหนี้ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ แม้จะมีจำนวนเจ้าหนี้มากกว่าก็ตาม จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยอาศัยความแตกต่างจากลักษณะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๕๘

๑.๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) กำหนดให้เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหนี้สามารถเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งบางคดีเจ้าหนี้รายใหญ่ไม่กี่รายมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ ก็จะทำให้แผนผ่านความเห็นชอบ

ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่อาจใช้ดุลยพินิจที่เที่ยงธรรมแก้ไขเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้ข้างน้อยที่มีมูลหนี้ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ แม้จะมีจำนวนเจ้าหนี้มากกว่าก็ตามโดยเป็นความแตกต่างจากสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินเกินกว่าที่จำเป็นและกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ คือ

๑. มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) กำหนดให้เจ้าหนี้เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของมูลหนี้ สามารถเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งบางคดีเจ้าหนี้รายใหญ่ไม่กี่รายมีมูลหนี้มากกว่าร้อยละ ๕๐ ก็จะทำให้แผนผ่านความเห็นชอบของเจ้าหนี้ และแผนที่ศาลเห็นชอบอาจเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าหนี้รายใหญ่เพียงไม่กี่รายนั้นแม้เจ้าหนี้รายเล็กๆ จะมีจำนวนมากกว่าหลายร้อยรายก็ตาม ทำให้ต้องยอมรับการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากผู้ทำแผนและถือได้ว่าศาลล้มละลายกลางได้เห็นชอบด้วยการเลือกปฏิบัตินั้นโดยปริยาย อันทำให้เจ้าหนี้ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการพิจารณาของศาลล้มละลายกลางและศาลฎีกาอย่างเป็นธรรม

ผู้ร้องเห็นว่า มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) ควรกำหนดให้เจ้าหนี้เกินกว่าสามในสี่ของมูลหนี้จึงจะถือว่าเห็นชอบด้วยแผน

๒. มาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เพราะกำหนดบังคับให้ศาลต้องเห็นชอบด้วยแผน หากเข้าหลักเกณฑ์ของมาตรา ๕๐/๕๘ แม้จะเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมและเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องเกินกว่าที่จำเป็นและกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรมได้

นายกิตติ ตั้งศรีวงศ์ ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ทำแผนยื่นคำคัดค้านคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางว่า ตามคำร้องดังกล่าวที่อ้างว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ นั้น ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ ได้บัญญัติให้มีข้อยกเว้นให้รัฐมีอำนาจออกกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ มีผลใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๑ ตามลำดับ ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ระบุถึง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ ที่ให้อำนาจในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น พระราชบัญญัติ ล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เมื่อพิจารณาจากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้วจะเห็นได้ชัดว่า เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อ ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงมติ ยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ การใช้ดุลยพินิจของศาลในการเห็นชอบด้วยแผน อำนาจของผู้บริหารแผน เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ฯลฯ และยังเพิ่มบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการ ตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ด้วย ดังนั้น จึงเป็นที่ เห็นได้อย่างชัดเจนว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ได้ออกมา ตามรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแล้ว ในส่วนคำร้องของเจ้าหนี้จำนวน ๓๕ ราย ที่อ้างว่า มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะศาลล้มละลายกลาง หรือศาลฎีกาไม่อาจใช้ดุลยพินิจที่เที่ยงธรรมแก้ไขเยียวยาตามความเหมาะสมหรือตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นการทำให้เจ้าหนี้ข้างน้อยได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ผู้ทำแผนขอคัดค้านว่า ตามมาตรา ๕๐/๕๘ ให้อำนาจศาลที่จะพิจารณาและมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และตามวรรคท้าย ก็ให้อำนาจศาลที่จะไม่เห็นชอบด้วยแผนไว้ด้วย การที่ศาลจะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน จึงเป็นเรื่องที่ศาลจะพิจารณาแผนเป็นกรณีๆ ไป แล้วจึงมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน ดังนั้น มาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นอกจากนี้ มาตรา ๕๐/๔๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายยังบัญญัติไว้ด้วยว่า “สิทธิของเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับ การปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่เจ้าหนี้ผู้ได้รับการปฏิบัติที่เสียเปรียบในกลุ่มนั้นจะให้ความยินยอม เป็นหนังสือ” ศาลจึงมีอำนาจโดยสมบูรณ์ที่จะพิจารณาแผนเพื่อให้แน่ใจว่า เจ้าหนี้ทั้งหลายต่างก็ได้รับ การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันหากจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ข้อกล่าวอ้างว่าศาลปราศจากอำนาจในการใช้ ดุลยพินิจเพื่อความเป็นธรรมจึงไม่เป็นความจริง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงขอศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยกคำร้องของเจ้าหนี้ทั้ง ๓๕ รายด้วย

คำร้องที่สองเป็นคำร้องของนายธนุ หมั่นพรมอินทร์ เจ้าหนี้รายที่ ๑๕ ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟู กิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ผู้ขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เช่นเดียวกับเจ้าหนี้ ๓๕ ราย ตามคำร้องที่หนึ่ง

ซึ่งเห็นว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ อันเป็นกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีของผู้ร้อง ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ คือ

๑. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ที่ให้อำนาจในการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลายที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่ประการใด โดยกรณีจะแตกต่างจากกรณีของพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ได้ระบุบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ ที่ให้อำนาจในการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลายที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการเลือกที่อยู่ภายในราชอาณาจักร และสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ ไว้

๒. บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๕๒ โดยมีเหตุผลดังนี้

๒.๑ พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เนื่องจากมาตราดังกล่าวได้กำหนดวิธีพิจารณาที่เป็นผลให้เจ้าหน้าที่รายเดี่ยวหรือหลายรายที่มีมูลหนี้้น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ที่ไม่ได้ลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ (“แผนฟื้นฟู”) ต้องยอมรับแผนฟื้นฟูโดยปริยาย อันทำให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ถูกกระทำหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งหนี้ หรือถูกดูแลเหมือนสิ่งของ และ/หรือ การเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่โดยอำเภอใจ โดยไม่สุจริต โดยไม่เป็นธรรม หรือโดยใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาได้ตามความเหมาะสมหรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรม เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร อันเป็นการที่องค์กรของรัฐใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

๒.๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ประกอบกับมาตรา ๔๘ เนื่องจากเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหน้าที่ข้างน้อยที่มีมูลหนี้้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ เพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรม เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักรได้ การที่มาตรา ๕๐/๔๖ (๒)

กำหนดให้เจ้าหน้าที่เกินร้อยละ ๕๐ สามารถลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูได้ ซึ่งบางคดีถ้าเจ้าหน้าที่รายใหญ่เพียงไม่กี่รายมีมูลหนี้มากกว่าร้อยละ ๕๐ ก็จะทำให้แผนฟื้นฟูได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่ และแผนฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบด้วยนั้นอาจเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่รายใหญ่ที่ยอมรับแผนเพียงไม่กี่ราย โดยที่เจ้าหน้าที่ข้างน้อยที่มีมูลหนี้ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งในบางคดีมีอยู่จำนวนหลายร้อยรายอาจได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจากผู้ทำแผนและถือได้ว่าศาลล้มละลายกลางได้เห็นชอบกับการเลือกปฏิบัตินั้นด้วย อันทำให้เจ้าหน้าที่นั้นไม่ได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการพิจารณาของศาลล้มละลายกลางและศาลฎีกาอย่างเป็นทางการ

๒.๓ พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๘ เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินเกินกว่าที่จำเป็นหรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘ ทั้งนี้ เพราะเหตุผลของการตรารบทบญัตติเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการก็เพื่อ “...เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการได้ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสรับชำระหนี้อย่างเป็นทางการ...” แต่ปรากฏว่าวิธีพิจารณาที่เจ้าหน้าที่ได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ถูกกระทำหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งหนี้ หรือถูกดูแลเสมือนสิ่งของ และ/หรือเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ตามที่กล่าวไว้แล้ว และ/หรือการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามที่กล่าวไว้แล้วเช่นกัน ไม่ใช่มาตรการที่จำเป็น เนื่องจากไม่ใช่มาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด หรือเบาที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับขั้นนำหนักกับการให้มีการฟื้นฟูกิจการตามหลักพอสมควรแก่เหตุ หรือหลักความได้สัดส่วนโดยยังมีมาตรการอีกหลายมาตรการที่ยังปรับใช้โดยไม่เกินกว่าความจำเป็น อาทิ เช่น สามารถกำหนดมาตรการรบทบญัตติทำนองเดียวหรือใกล้เคียงกับทบญัตติในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ที่ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว

๒.๔ พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ เพราะเป็นการทำให้ไร้ผลซึ่งคำถวายสัตย์ปฏิญาณของผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางและผู้พิพากษาศาลฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ เนื่องจากมาตรา ๕๐/๕๘ กำหนดบังคับให้ศาลต้องเห็นชอบด้วยแผนหากเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในมาตรา ๕๐/๕๘ แม้ว่าหากศาลเห็นชอบดังกล่าวก็จะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม หรือเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องเกินกว่าที่จำเป็น หรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรมเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักรได้ อันเป็นการขัดหรือแย้ง

ต่อมาตรา ๒๕๒ เพราะทำให้ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางและศาลฎีกาไม่สามารถปฏิบัติตามคำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ที่กำหนดว่า “จะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ”

พิจารณาแล้วผู้ร้องในคำร้องที่หนึ่งและผู้ร้องในคำร้องที่สองต่างก็เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลางด้วยกันและต่างก็ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในประเด็นอย่างเดียวกัน จึงสมควรให้รวมคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกันและให้เรียกผู้ร้องในสำนวนที่หนึ่งว่าผู้ร้องที่หนึ่ง และเรียกผู้ร้องในสำนวนที่สองว่าผู้ร้องที่สอง

พิเคราะห์แล้วตามคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัย คือ

๑. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่
ประเด็นที่หนึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ (๑) บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้งบร่างรัฐธรรมนูญนี้

(๑) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนวันประกาศใช้

รัฐธรรมนูญนี้ แต่เมื่อมีการตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่ หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ทั้งนี้ ให้นำไปใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

หมายความว่า มาตรา ๓๓๕ (๑) เป็นบทเฉพาะกาลที่เป็นข้อยกเว้นไม่ให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แต่เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กล่าวคือ ถ้าการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ต้องระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

ผู้ร้องเห็นว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญและเป็นกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้น การดำเนินการตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กล่าวคือต้องระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายล้มละลายดังกล่าวด้วย แต่พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ มิได้ระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายไว้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ (๑)

พิจารณาแล้ว ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลล้มละลายกลางส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับคดีแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) มิได้ระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายล้มละลายดังกล่าว เป็นการโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติ

ล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยนั้น บัญญัติว่า การที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใดถ้าศาลหรือคู่ความเห็นว่าบทบัญญัตินั้นต้องด้วยมาตรา ๖ คือขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ศาลส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย มาตรา ๒๖๔ เป็นกรณีที่ศาลจะใช้กฎหมายและกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มิใช่เป็นเรื่องของกระบวนการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อผู้ร้องโต้แย้งว่าการเพิ่มเติมหมวด ๓/๑ ในพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ซึ่งเป็นกระบวนการตรากฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมิได้โต้แย้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คำร้องในประเด็นนี้ จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจจะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ จึงมีคำสั่งยกคำร้องในประเด็นนี้

ประเด็นที่สองพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๒๕๒ “ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติ ทั้งปวงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

มาตรา ๕๐/๔๖ “มติยอมรับแผนต้องเป็นมติพิเศษของ

(๑) ที่ประชุมเจ้าหนี้แต่ละกลุ่มทุกกลุ่ม หรือ

(๒) ที่ประชุมเจ้าหนี้อย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ซึ่งมีใช้กลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา ๕๐/๔๖ ทวิ และเมื่อนับรวมจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ที่ยอมรับแผนในที่ประชุมเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้ว มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแห่งจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งได้เข้าประชุมด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในที่ประชุมเจ้าหนี้และได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น

ในการนับจำนวนหนี้ ให้ถือว่าเจ้าหนี้ตามมาตรา ๕๐/๔๖ ทวิ ได้มาประชุมและได้ออกเสียงลงคะแนนในมติยอมรับแผนนั้นด้วย”

มาตรา ๕๐/๕๘ “ให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า

(๑) แผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒

(๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ไม่ขัดต่อมาตรา ๕๐/๔๒ ตริ และในกรณีที่มติยอมรับแผนเป็นมติตามมาตรา ๕๐/๔๖ (๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนนั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เว้นแต่เจ้าหนี้นั้นจะให้ความยินยอม และ

(๓) เมื่อการดำเนินการตามแผนสำเร็จจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

ในกรณีที่แผนมีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒ ให้ศาลสอบถามผู้ทำแผนถ้าศาลเห็นว่ารายการในแผนที่ขาดไปนั้นไม่ใช่สาระสำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้ถือว่าแผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒

ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๕๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ซึ่งในการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ นั้น คำปรารภของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้รับรองไว้แล้วว่าพระราชบัญญัติ ฯ นี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) ก็ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ แล้ว ทั้งเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจ จึงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงมติรับแผนฟื้นฟูกิจการ และหากเจ้าหนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันก็ต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันอยู่แล้ว ดังที่มาตรา ๕๐/๔๒ ตรีบัญญัติไว้ เมื่อพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เนื่องจากการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินที่อยู่ในขอบเขตของรัฐธรรมนูญ จึงไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน อีกทั้ง เจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต่างก็ได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องของสถานะของบุคคล ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่นั้น

ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ได้กำหนดวิธีพิจารณาที่เป็นผลให้เจ้าหนี้รายเดียวหรือหลายรายที่มีมูลหนี้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบที่ไม่ได้ลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ต้องยอมรับแผนโดยปริยายทำให้เจ้าหนี้ได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ถูกกระทำหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งหนี้ หรือถูกดูแคลนเสมือนสิ่งของเป็นการเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยอำเภอใจ ไม่สุจริต และไม่เป็นธรรม ทั้งศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาได้ตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรม เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร อันเป็นการที่องค์กรของรัฐใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

กรณีดังกล่าวเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร จะต้องเคารพและตระหนักถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนมีอยู่ติดตัว มาตรการ

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ที่ให้เจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบที่ไม่ได้ลงมติยอมรับแผนต้องยอมรับแผนโดยปริยายมิได้ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเจ้าหนี้ดังกล่าวลดคุณค่าลงแต่อย่างใด การที่เจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนึ้นน้อยกว่าร้อยละห้าสิบต้องยอมรับแผนตามมติของเจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนึ้นมากกว่าร้อยละห้าสิบ และการให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๕๐/๕๘ จึงมิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ เพราะเป็นการทำให้คำถวายสัตย์ปฏิญาณของผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางและผู้พิพากษาศาลฎีกาต่อพระมหากษัตริย์นั้นไร้ผล เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า ก่อนที่ผู้พิพากษาและตุลาการจะเข้ารับหน้าที่จะต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำว่าจะอย่างไรเท่านั้น ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๕๘ เป็นการให้ศาลใช้ดุลยพินิจสั่งเห็นชอบด้วยแผนได้ เมื่อมีองค์ประกอบครบตามมาตรา ๕๐/๔๖ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการที่ผู้พิพากษาหรือตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณหรือถ้อยคำที่ใช้ในการถวายสัตย์แต่อย่างใดเพราะเป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญบัญญัติว่า ผู้พิพากษาและตุลาการก่อนเข้ารับหน้าที่ต้องถวายสัตย์และปฏิญาณด้วยถ้อยคำที่กำหนดไว้ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ ส่วนคำขอให้วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง และมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่ และพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ มาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่นั้น ให้ยกคำร้องในส่วนนี้

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ